שתיקת הצופרים

מה גורם לחברה לחזות בעובדות פשוטות שאמורות להתריע מפני מצב שמאיים על קיומה וזהותה, ולבחור ליצור לעצמה מנגנוני הדחקה והשתקה

אודי בן חמו, מנכ"ל 'פורום קפה שפירא'

סגן בנימין סימן טוב שירת כקצין מערך במודיעין פיקוד דרום בתקופה שקדמה למלחמת יום הכיפורים והעביר התרעות על מלחמה קרבה. התרעותיו כידוע לא התקבלו, ואת תוצאות מחדל זה כולנו מכירים. סגן סימן טוב לא היה לבד בניסיונותיו להעיר את השינים ולהציב לפניהם תמונה לא נעימה של כוונות האויב המצרי ומטרותיו.

כיצד זה רבים וטובים לא זיהו את המתרחש ולא פעלו כנדרש למנוע את ההתקפה המצרית שעליה שילמו רבים בחייהם, והשפעתה ניכרת עד ימינו?

לא ארחיב פה על אודות אירוע שכבר נשפכו עליו כמויות דיו רבות, אך רק אציין ברמז שההתנהלות סביב סגן סימן טוב נלמדת בדיסציפלינות שונות באקדמיה כגון: מדעי החברה, מדעי ההתנהגות, מנהל עסקים, היסטוריה צבאית, לימודי ביטחון; וכן בתחומי קבלת החלטות במצבי אי־ודאות, תורת המשחקים וכדומה (ויקיפדיה).

הקשר המוזר בין מלחמת יום כיפור לצפרדע

מה שקרה מלחמת יום כיפור ובעיקר המהלכים שקדמו לה, מזכיר את אותו משל על צפרדע חיה שמתבשלת לאיטה בסיר מים. לאט לאט מגבירים את החום, הצפרדע לא מרגישה בשינוי האיטי שמתרחש מתחת לאפה, וכך היא הולכת ונמוגה לאיטה עד שמתה.

> בואו נחבר נקודת ציון נוספת מהזמן האחרון: חברת הכנסת יוליה מלינובסקי טענה החודש בוועדת הגיור בכנסת: "אנחנו במלחמת תרבויות על העתיד של המדינה שלנו". היא במובן צודקת, אלא שאלו שבעד המדינה היהודית נתפסים בעיניה כאויב המדינה החדשה שלה

ולחלופין, כשזורקים צפרדע ישירות לסיר מים רותחים, היא מגיבה כנדרש וקופצת מייד.

הנמשל ברור: נוח לנו תמיד להישאר במוכר, בידוע ובאזור הנוחות בכל תחום בחיינו. המוכר לא תמיד נעים, אבל לפחות הוא מעניק לנו ודאות.

למי יש כוחות להתמודדות עם חוסר ודאות ואזורי אי נוחות?

המלחמה התרבותית

בואו ננסה לרגע לחבר כמה נקודות ציון תרבותיות המייצגות את הלך הרוח בחזיתות השונות, ונביט למציאות בעיניים. ננסה לאחוז בשיפולי גלימתו של סגן סימן טוב הגיבור, ולא נחשוש ממסקנות הניתוח שיתגלו לעינינו.

"הם צודקים. אני רוצה שלום כדי שתהיה 'ישראליות'. השלום אינו מטרה בפני עצמה, זהו אמצעי כדי להעביר את ישראל מעידן אחד לעידן אחר. לעידן של מה שאני מחשיב כמדינה נורמלית. 'ישראליזציה' של החברה במקום 'יהדות' שלה, יאפשרו לשלב את הלאומיות היהודית, שגושו התרבות הישראלית, הפרדת הדת מהמדינה, שוויון מלא למיעוט הערבי בישראל". כך אמר ב־3.11.2013 דון פונדק, מאדריכלי הסכם אוסלו, לחברי קבוצת המשבר הבינלאומית בפגישה שהתקיימה עימו. (דו"ח קבוצת המשבר הבינלאומית, 2013, הציבור הדתי־לאומי והסכסוך הישראלי־פלסטיני, הערת שוליים, עמ' 35).

"נצטרך להחליט מה באנו לעשות פה. זה יהיה זמן מעניין, העניין הזה של ההזהות... יש לי ניחוש, זאת תהיה ארץ יותר ויותר יס־תיכונית. והיא תהיה חילונית עד העצם. העתידנות הזאת היא ההווה, היא תל אביב, היא שפלת החוף. אני חושב שהשפלה כבר ניצחה, וירושלים תהיה עיר שאנשים נוסעים אליה מישראל כמו לחו"ל, כמו לראות את העבר. ובמלחמה בין ירושלים לתל אביב אני כולי לצד תל אביב – שפיות, חילוניות והווה. זה דבר חולה שחברה חיה רק בעבר ובעתיד. זה מסוכן נורא. זה הורג אנשים". (עמוס עוז בריאיון למעריב, י"ב בתשרי תשנ"ו).

הלאה: רחל ליאל, מנכ"לית של השיעבר של הקרן לישראל חדשה, הציגה בריאיון את שינוי האסטרטגיה של הקרן להשפעה על הציונות, למאבק חזיתי כנגד הדת והמדינה. במקום להפעיל לחץ חיצוני, המטרה הייתה לחדור לארגונים דתיים על ידי גיוס סוכני שינוי מתוך החברה הדתית עצמה, מתוך הנחה שדתיים ייתנו אמון במובילי דעת קהל הדוברים את שפתם. סוס טרויאני מודרני. (ריאיון מ־2011, יוטיוב).

בואו נחבר נקודת ציון נוספת מהזמן האחרון: חברת הכנסת יוליה מלינובסקי טענה החודש בוועדת הגיור בכנסת: "אנחנו במלחמת תרבויות על העתיד של המדינה שלנו". היא במובן צודקת, אלא שאלו שבעד המדינה היהודית נתפסים בעיניה כאויב המדינה החדשה שלה.

זה רק מספר קטן של דוגמאות המוכיחות את הטענה הפשוטה: **אנו בעיצומה של מלחמת תרבות מתמשכת בין שתי תפיסות. האחת רוצה מדינה בעלת זהות יהודית והשנייה פועלת לביטול הזהות היהודית של המדינה, שבה, במקרה הטוב תצומצם הזהות היהודית למרחב הפרטי בלבד.**

ראו שוב: הכול על השולחן. בר הפלוגתא התרבותי מודיע מעל כל במה מה כוונתו ולאן הוא חותר. ואם כך, מדוע איננו מפנימים את המאבק המתרחש מתחת לאפנו?

מדוע אנו בוחרים להיות חירשים מרצון ועיוורים מבחירה?

"אתה סתם מגזים"

"מה אתה עושה עניין מכמה פוליטיקאים שאמרו משהו? מתחת לפני השטח עם ישראל נשאר בריא", כך אני שומע לעיתים קרובות.

שלחו לי, איזה מין טיעון זה? קצרה הירייה מלפרט דוגמאות לביטויי מלחמת התרבות הזו בכל תחום בחיינו.

בואו נעשה סדר: המציאות הישראלית נראית כפי שהיא נראית משום שהחלוקה במנגנוני עיצוב התודעה והפקידות בין מייצגי תפיסת עולם מסורתית שמרנית ולאומית לבין מייצגי תפיסת עולם פרוגרסיבית היא בערך 90% לעומת 10%. ואם תגידו 80% לעומת 20% לא אתווכח. בכל מקרה, יש רוב מוחלט לשמאל במנגנוני עיצוב התודעה.

מהם אותם מנגנונים ומה משמעותם?

שימו לב: האקדמיה, מכוני המחקר, משרד החינוך, התרבות, המשפט, ארגוני חברה אזרחית והתקשורת – כולם באופן גורף מתנכים את הדור הבא באופן הנוגד את התפיסה הרווחת של רוב עם ישראל. העם מבטא באופן פשוט ערכים לאומיים ומסורתיים, ומנגנוני עיצוב התודעה מבטאים תפיסה הפוכה לגמרי.

הקרן לישראל חדשה למשל תומכת ביותר מ־800 (!) ארגונים ועמותות, חלקם מכשירים את הפקידות וחלקם 'סתם' מעצבים תודעה. 'ארגוני חברה אזרחית' קוראים לזה.

האגדה מספרת שאם תבדקו כל בוקר עם איזה עיתון יוצא פקיד בפרקליטות תחת בת שחיו לאחר שהוא מחנה את רכבו, תגלו שם את 'העיתון לאנשים חושבים' כמובן. והמבין יבין.

חכו עם הפסימיות, יש סוף אופטימי...

אם כך, מדוע הצופרים לא פועלים?

1. זכרו את הצפרדע. הדבר קשה לזיהוי משום שהתליכי השינוי איטיים. העיקרון המוביל הוא פעולה סמויה מתחת לתדאר הציבורי. פעולת הגרילה התודעתית המופעלת עלינו לא פועלת ב'זבנג וגמרנו'. היא מבינה שהיא בעמדת נחיתות מצד התיישבות הרעיונות על הלב, ולכן היא פועלת בהסתר, באיטיות ובשיטתיות. כך היא גורמת לחיישני הצופרים להישאר רדומים ולא להתריע.

2. אנו מתרשמים מפעולות, ממעשה פרקטי, ופחות מרעיונות שהם מטבעם סמויים. אנו נבהלים מדחפור העולה על יישוב ולא מספר לימוד המחנך דורות על גבי דורות תפיסות עולם פסולות. אבל רגע, הרי הראש נותן את הפקודות והידיים מבצעות, לא? ברור, כך גם מנגנוני עיצוב התודעה – הם 'הראש הציבורי' ורק ממנו נגזרות פעולות.

פעולת הרס וחורבן ממשיים היא פרי של עשרות שנות אינדוקטרינציה רעיונית ל'מהו המעשה הראוי, הצודק והמוסרי לעשות'. הפעולה המעשית היא רק סוף תהליך ההבלטה הרעיוני היוצא לפועל במעשה עצמו.

3. חוסר הפנמת המציאות העובדתית־תרבותית הוא מרכיב חשוב בשתיקתם של הצופרים. רבים לעולם לא למדו באמת את הדברים ברציונות, ולכן הם מייד עוברים לפרשנות טרם העמיקו חקר בעובדות. 'שחיתות אינטלקטואלית' כינה זאת אחד מחברי פורום קפה שפירא.

עשו לכם כלל בוויכוח: התחילו ביישוב קו על תיאור המציאות כפי שהיא. אל תתקדמו מילימטר לפני שהסכמתם שאכן זאת הדיאגנוזה.

4. חוסר ההבחנה החדה הנדרשת בין החבר השמאלני מהמלוּאים, השכן ממול או השותף בעבודה. לא מדובר באנשים הפשוטים, מדובר במובילי דעת הקהל המנצחים על המקהלה התודעתית מאחורי הקלעים, בעלי התפיסות העקרוניות הזרות לרוב עם ישראל כפי שהוצג לעיל. ובכלל, מדובר במלחמה ברעיונות ולא באנשים.

5. שימוש במונחים הנשמעים חיוביים אך בפועל הם הפוכים לגמרי. למשל המונח 'צדק חברתי'. שימו לב לתרמית: 'צדק חברתי' הוא שם הקוד לתפיסות עולם שלמות שרובן המוחלט של קוראי עלון זה מתנגדים להן נחרצות. לא ארחיב פה מה כוללת אותה שיטה אך המושג 'צדק חברתי' (יש צדק שאינו חברתי?) הוא מושג מתחום ההגות המרקסיסטית – ויותר מכך – תחזיקו חזק: המרקסיסטית־לניניסטית־סטליניסטית. שם הוא נהגה, וכך הוא נלמד באקדמיה – כאילו הוא משהו טוב וראוי ולא מושג שבשמו פרצו מהפכות קומוניסטיות בעולם. (אגב, לא משנה אם אתם מבינים מה זה אומר, בכל מקרה אתם ודאי מבינים שזה לא טוב). היום, אגב, הוא בשימוש התנועות המכנות את עצמן 'רוק' – התעוררות, או כפי שמכונה בלעג מוצדק 'נכסיית הנעורות'.

כך כדאי להביט על המונחים: 'צדק חלוקתי', 'שוויון', 'אפליה מתקנת', 'האחר הוא אני', 'ציון', 'סובלנות' 'הטוב המשותף' ועוד. כולם מושגים מאותה תורה מרקסיסטית בלבושה החדש.

אז מהיכן האופטימיות, אתם שואלים?

למרות הגייסות התרבותיים השועטים קדימה לעברנו, לא צריך להיבהל. דרושה פעולה אך בד בבד יש לשמור על קור רוח. פעולתם המחתרתית בסתר רק מוכיחה את חוסר יכולתם של הרעיונות הללו להתנחל בלבבות. אינך צריך להכיר פילוסופיה בעמקות ולפרק כל מוקש תודעתי. רק צריך להכיר את שיטות הפעולה ולהתחמש בפנס המאיר את חוסר ההגיון והגיחוך שבתפיסות אלו, ממש כפי שלילד החושש בחשכה משדים מספיק להדליק את האור ואין צורך בהסברים עמוקים על היעדרותם של שדים מחיינו.

"יוסיף דעת יוסיף מכאוב". לא נוח לגלות שהמציאות לא פשוטה ומורכבת, אבל לא נעים שבעתיים לגלות בעתיד שיכולת להיות מהלוחמים האמיצים בחזית, אך בגלל עצלות אינטלקטואלית ורפיון מנטלי נשארת אי שם מאחור.

הדבר קשה לזיהוי משום שהתליכי השינוי איטיים. העיקרון המוביל הוא פעולה סמויה מתחת לרדאר הציבורי. פעולת הגרילה התודעתית המופעלת עלינו לא פועלת ב'זבנג וגמרנו'. היא מבינה שהיא בעמדת נחיתות מצד התיישבות הרעיונות על הלב, ולכן היא פועלת בהסתר, באיטיות ובשיטתיות. כך היא גורמת לחיישני הצופרים להישאר רדומים ולא להתריע.

החיים הם כמו שחייה בבריכה – אתה יכול להישאר במים הרדודים, הבטוחים והחממים, לעיתים מסיבות ידועות, כך לא תטבע; אך מנגד לעולם לא תלמד לשחות.

מי שמצוי בנושא יודע שהעולם כולו נתון למתקפה עזה על כל מה שמאחד חברה. הלאום, המשפחה והזהות האישית, ומדינת ישראל היא מוצב חוץ שאם יפרצו אותו, הדרך לעומק השטח תהיה סלולה.

אל תחכו להמונים, תפעלו! תמיד בודדים הובילו מהפכות והתהמונים הצטרפו אחריהם. היו אתם מאותם חלוצים ולעד תיזכרו כגיבורים ואמיצים.

אנו בטוחים שלא אלמן ישראל. האתוס של עם ישראל הוא היותנו 'אור לגויים'. אז קדימה, הצטרפו להגנה על האנושות, לא פחות.

בית הבאר › מרכז המבקרים מקוה ישראל › מחנה המעפילים בעתלית › חלוציות
מוזיאון נחום גוטמן › הקסטל › מוזיאון עין ציונה › חצר כנרת › המגדה › שורשים
מתחם הקטר › מוזיאון › פתח תקווה › בית › לוי אשכול
חצר תל חי › שרונה › בית ילין במוצא › יד מרדכי
עבר הזוה עתיד › בית מורשת יהדות תימן › מוזיאון הרעות › התיישבות
בית יגאל אלון › מוזיאון העלייה הראשונה › המרכז להנצחת חיילי אנו"ק › בית ב
גוריון › מוזיאון כפר סבא › נהריים בגשר › מכון ד'בוטינסקי
מורשת › מוזיאון יקנו דאדא › מוזיאון ראשון
ציון › בית הרב קוק › פרדס מינקוב
בית › הראשונים › ראש פינה
מוזיאון יהדות עיר
מוזיאון העמק
היסטוריה
מועצה לשימור אתרי מורשת בישראל
בואו להיות חלק מהסיפור
שירות לאומי משמעותי במועצה לשימור אתרי מורשת בישראל
שירות בעל חשיבות לאומית, המחנך לערכים, להכרת המורשת ואהבת הארץ.
השירות באחד מתשעת מרכזי ההדרכה ברחבי הארץ, כולל השתלבות בצוות האתר, הדרכה, תכנית הכשרה, השתלמויות וסיורים.
דברו איתנו אור: 054-9000785
שירות לאומי באתרי מורשת
KSHIMUR1020@GMAIL.COM
SHIMUR.ORG.IL
לפרטים נוספים סרקו את הברקוד

סוסיא - ישיבה גבוהה
שמיניסט?
מחפש מקום להתאהב בו בתורה?
מוזמן אלינו לישיבה הגבוהה סוסיא
לפרטים: יהודה פרג'ון
058-4899965
www.ygsussya.org.il

המבדיל
בין קודש לחול, בין אור לחושך ברשתות החברתיות
אבי קראוס | מנהל שותף בחברת הפרסום פאסי.קראוס

אור

מלכה טוויטו
שירת אני מאמין בחומש. איזו עוצמה!
ואף על פי שיתמהמה

אורן הלמן
איזה מדהימים החבר'ה האלה, שרוכבים עם עיוורים על אופני טנדם בקור הזה. אלופים אמיתיים.
אנשים שהם אור באפלה

שי מימון
משפטים שנאמרים בבית כנסת ובמגרש: "תיקח אתה את האשכנזי הקטן, אני את הספרדי הגדול"
הפוגה ספורטיבית־תורנית משעשעת. גם זה מותר.

אוריה קניג
כולם מחייכים לכיוון המצלמה, ורק אביגדור ליברמן מחשב באיזו זוויה הכחף שלו צריכה לפגוע בנחמן שי כדי שאלי אבידר ייפול לכינרת
קומפוזיציה של ממשלת שינוי

חול

ברל'ה קרומבי
אני אחזור על זה שוב כדי שיהיה ברור: מעולם לא הייתה ממשלה בישראל שבתגובה לרצח של יהודי על ידי מחבלים שלחה את הצבא להרוס את בתי המשפחות במאחז ממנו יצא ונמנים להחריב את הישיבה בה למד.
עושים היסטוריה

נתי רום
35 בקבוקי תבערה הושלכו הלילה על בתי יהודים בכפר השילוח. פוגרום בירושלים בירת ישראל ולאף אחד לא אכפת.
אל תפרויעו לעצמכם לעסוק באלימות המתנחלים.

יאיר קראוס
הרב שמואל אליהו:
"שמענו בכאב על התאבדותו של חיים ולדר. חבל שהוא בחר בדרך הזו, הצענו לו שיתקן את מה שקלקל. שיבקש סליחה מהנפגעות. שישנה את דרכו. שלא ייפגעו עוד נשים.
היה יכול ללמד לרבים דרך תשובה.
חבל שהוא בחר בדרך של התאבדות.
מחזקים את הנפגעות הרבות בשעה קשה זו, חייהן קודמים לחיינו"

ידידיה אפשטיין
ישראל המדינה היחידה שבה לקצת גשם קוראים "סופה", אבל לטילים שנופלים על אזרחים קוראים "טפטוף"
שינויי מזג האוויר הביאו אותנו לחשוב...
המציאות כואבת יותר מכל סיפור

חושך

העתיד של דור ה־Z
בכבל שנה פרסמה אינסטגרם דו"ח טרנדים לסיכום השנה הלועזית.
בין נתונים מעניינים על צריכה, אופנה ומוזיקה, בלטו הנתונים שעולים ממחקר שנעשה בקרב משתמשי אינסטגרם בני דור ה־Z בגילי 13-24 בנושא לימודים וקריירה. אלו התוצאות:
90% (!) מאמינים שההכשרה המקצועית הטובה ביותר מתקבלת מניסיון בעולם האמיתי ולאו דווקא מאוניברסיטאות או מכללות
63% טוענים שנגיף הקורונה גרם להם לחשוב מחדש על מטרות הקריירה שלהם
71% יסכימו לעבוד במקצוע עם ערך משמעותי גם בשכר נמוך יותר
האם זה אומר שעולם התעסוקה והלימודים צריך לחשב מסלול מחדש?